

Карпунь А.
*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського
національного університету.
Науковий керівник: к.ек.н., доцент кафедри
безпеки та правоохоронної діяльності ЗУНУ
Колесніков А. П.*

«ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПОЛІГРАФОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЯК ДОКАЗУ В СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ: ЗА ЧИ ПРОТИ?»

В Україні поняття судової експертизи тлумачиться як дослідження об'єктів, явищ, процесів з метою надання інформації та висновків з питань, які є або будуть предметом судового розгляду. Поліграф, або детектор брехні, є пристроєм, який використовується для запису фізіологічних реакцій людини (частоту дихання, скорочення м'язів, серцебиття та інші) та передачі їх поліграфологу під час опитування. Ці реакції, такі як зміна частоти серцевих скорочень, дихання та електропровідності шкіри, можуть інтерпретуватися як показники обману. Питання допустимості результатів поліграфологічного дослідження як доказу в суді є складним і неоднозначним. Чинне законодавство України не забороняє використовувати їх, але існує ряд аргументів як за, так і проти їхнього визнання судом.

В Україні питання допустимості результатів поліграфологічного дослідження як доказу в суді регулюється наступними нормативно-правовими актами: Кримінально-процесуальний кодекс України: Згідно з ним, "докази можуть бути отримані лише законними засобами". Це означає, що суд може визнати результати поліграфа як доказ лише у тому випадку, якщо вони були отримані з дотриманням усіх процесуальних норм. [4] Закон України "Про судову експертизу" Цей закон встановлює правила проведення судових експертиз, у тому числі поліграфологічних. [3] Верховний Суд України неодноразово висловлювався з приводу допустимості результатів поліграфа як доказу. У своїх постановках суд зазначав, що такі результати можуть бути враховані судом лише як допоміжне джерело інформації, але не як вирішальний доказ. [2]

За допомогою поліграфа є можливість підвищити ефективність розслідування за рахунок принципів законності, незалежності і повноти дослідження. Поліграф може допомогти слідчим звужити коло підозрюваних та ідентифікувати осіб, які володіють важливою інформацією. Як правило, незалежність спеціаліста, який буде проводити судову експертизу – забезпечується законодавством. В Україні діє презумпція невинуватості та принцип справедливості, результати поліграфічного дослідження можуть захистити невинних людей, які помилково підозрюються у злочині.

Аргументами проти використання результатів поліграфологічного дослідження можна виділити декілька аспектів. Предметом дискусій виступає ненаукова обґрунтованість поліграфологічного методу. Існує ряд факторів, які можуть впливати на результати тесту, окрім обману, такі як стрес, тривога та

вживання ліків. Не виключається можливість маніпуляцій з боку досвідчених осіб, які можуть навчитися обманювати детектор. Також використання поліграфа може розглядатися як форма примусу до самообвинувачення, що суперечить праву на справедливий суд.

Отже, поліграф може значно підвищити ефективність розслідування, звузити коло підозрюваних, допомогти з ідентифікацією осіб, які володіють важливою інформацією та сприяти захисту невинних. Необхідно враховувати всі можливі докази та свідчення у суді, а також удосконалити законодавство і методики дослідження для забезпечення справедливості суду.

Список використаних джерел

1. «Детектор брехні» – чи є доказом у справі? Олег Добровольський, партнер ID Legal Group для порталу ЮРЛІГА - ID Legal Group. *ID Legal Group - ID Legal Group - стратегічна, вузькоспеціалізована юридична компанія в сфері податкового права та економічної безпеки*. URL: <https://id-legalgroup.com/news/detektor-lji-yavlyaetsya-li-dokazatelstvom-po-dely-oleg-dobrovolskii-partner-id-legal-group-dlya-portala-urliga/> (дата звернення: 16.05.2024).

2. Перевірка на поліграфі визнана доказом у Верховному суді. *Ведмідь, Іщук та партнери*. URL: <https://vedmid.ua/verhovnij-sud-ukraini-pri-vinesenni-rishennya-po-suti-viznav-ekspertizu-na-poligrafi-yak-dokaz-po-spravi/> (дата звернення: 16.05.2024).

3. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII : станом на 1 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (дата звернення: 15.05.2024).

4. Процес доказування та збирання доказів у кримінальному провадженні – WikiLegalAid. *Платформа правових консультацій - WikiLegalAid*.

URL: https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Процес_доказування_та_збирання_доказів_у_кримінальному_провадженні (дата звернення: 16.05.2024).

5. Основні принципи права. *Studies*. URL: <https://studies.in.ua/teorija-derzhavy-ta-prava-lekcii/4376-osnovn-principi-prava.html> (дата звернення: 16.05.2024).

Дупелич М.

студентка юридичного факультету

Західноукраїнського

національного університету.

Науковий керівник: к. економічних наук

доцент кафедри безпеки та

правоохоронної діяльності ЗУНУ

Колесніков А.П.

ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТ ЯК ДЖЕРЕЛО ДОКАЗІВ У СУДОВОМУ ПРОЦЕСІ

В останні десятиліття електронні документи стали невід'ємною частиною повсякденного життя та ділових операцій. З поширенням цифрових технологій